

**IZVJEŠĆE O SAVJETOVANJU S JAVNOŠĆU
U POSTUPKU DONOŠENJA
ODLUKE O DONOŠENJU AKCIJSKOG PLANA ODRŽIVOG ENERGETSKOG RAZVITKA I PRILAGODBE
KLIMATSKIM PROMJENAMA**

Nositelj izrade izvješća:
GRAD LABIN, UPRAVNI ODJEL ZA GOSPODARSTVO I EU PROJEKTE
Labin, 13. ožujka 2024.

Naziv akta za koji je provedeno savjetovanje s javnošću	Akcijski plan održivog energetskeg razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu / provedbu savjetovanja	Grad Labin, Upravni odjel za gospodarstvo i EU projekte
Razlozi za donošenje akta i ciljevi koji se njime žele postići uz sažetak ključnih pitanja	Cilj je smanjenje ranjivosti društvenih i prirodnih sustava na negativne utjecaje klimatskih promjena, odnosno jačanje njihove otpornosti i sposobnosti oporavka od tih utjecaja.
Objava dokumenata za savjetovanje	http://www.labin.hr/otvorena-savjetovanja
Razdoblje provedbe savjetovanja	Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću provedeno je putem internetske stranice Grada Labina u razdoblju od 30.siječnja 2024. do 1. ožujka 2024. godine.
Pregled prihvaćenih i neprihvaćenih mišljenja i prijedloga s obrazloženjem razloga za neprihvatanje	Pristigle su 2 (dvije) primjedbe, sadržane u Prilogu br. 1.
Troškovi provedenog savjetovanja	Provedba savjetovanja nije iziskivala dodatna financijska sredstva

Prilog 1. Pregled prihvaćenih i neprihvaćenih primjedbi

Red broj	Sudionik savjetovanja (ime i prezime odnosno naziv organizacije)	Članak ili drugi dio nacrt na koji se odnosi prijedlog ili mišljenje	Tekst zaprimljenog prijedloga ili mišljenja	Status prijedloga ili mišljenja (prihvaćanje/neprihvaćanje s obrazloženjem)
1.	Iva Rukavina	Načelni prijedlozi i mišljenja na nacrt kompletnog akta ili dokumenta	<p>U kratkom opisu aktivnosti namjera je izraditi mape najranjivijih poljoprivrednih i šumskih područja visoke <u>gospodarske</u> vrijednosti koja su najpodložnija mogućim promjenama te definirati mjere kako bi se smanjila ugroženost. Dala bih prijedlog da se ova mjera dopuni izradom mapa poljoprivrednih i šumskih zemljišta ne samo <u>gospodarske</u> već i <u>općekorisne (ekološke)</u> vrijednosti. Gospodarska vrijednost neke šume bila bi primjerice količina drvene mase koje se iz nje može dobiti i za koju je određena neka ekonomska vrijednost. Općekorisna vrijednost nema pridruženu ekonomsku vrijednost jer je ona teško procjenjiva odnosno neprocjenjiva i kad se naruši ima velike i dalekosežne posljedice. No, općekorisne funkcije šuma su odavno poznate i priznate te su navede i u Zakonu o šumarstvu i Pravilniku o uređivanju šuma (NN 68/2018, NN 97/2018,). A to su:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije, bujica i poplava, 2. utjecaj na vodni režim i kvalitetu voda, 3. utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju, 	<p>Mjere ublažavanja:</p> <p>Dodana je Mjera 10 Modernizacija javne rasvjete kako bi se potaknula daljnja zamjena neučinkovite rasvjete te bolja regulacija rasvjete, sve prema primjerima istaknutima u komentaru sa savjetovanja</p> <p>U Mjeri 11 istaknuta je namjera smanjivanja svjetlosnog onečišćenja zbog negativnih posljedica na brojne ekonomske, astronomske, sigurnosne i zdravstvene parametre te na biljni i životinjski svijet.</p> <p>Mjere prilagodbe:</p> <p>U opis Mjere 16, uz gospodarsku vrijednost, dodana je općekorisna (ekološka) vrijednost šuma.</p> <p>U opisu Mjere 20 naglašeno je da Procjena ranjivosti i rizika obalnog područja treba obuhvaćati i dijelove Nature 2000, posebno uvalu Remac i podmorje oko Rapca.</p> <p>Dodana je Mjera 21 „Zaštita i održivo korištenje prirodnih dobara“ u kojoj su istaknute aktivnosti za uklanjanje stresora nad ekosustavima te smanjenje degradacije staništa promjenom strukture obalnog područja.</p>

			<p>4. utjecaj na klimu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena</p> <p>5. zaštita i unaprjeđenje čovjekova okoliša,</p> <p>6. stvaranje kisika, ponor ugljika i pročišćivanje atmosfere,</p> <p>7. rekreativna, turistička i zdravstvena funkcija,</p> <p>8. stvaranje povoljnih uvjeta za divljač i ostalu faunu</p> <p>9. povećan utjecaj zaštitnih šuma i šuma posebne namjene na bioraznolikost.</p> <p>Uz to mediteranske šume imaju manji gospodarsku vrijednost od kontinentalnih i gorskih šuma jer zbog klime i sastava tla imaju manji godišnji prirast pa bi čista ta činjenica mogla umanjiti njihov doprinos ako se zanemari njihova ekološka vrijednost koja je u borbi protiv klimatskih promjena ustvari i bitnija. Stoga je moj prijedlog da se ova mjera dopuni kako bi imala sveobuhvatniji učinak. A gotovo sve dobrobiti kojima šume doprinose su i među ciljevima ovog Akcijskog plana.</p>	<p>U opis Mjere 11 dodano je „Održavanje, zaštita i održivo korištenje zaštićenih područja u Gradu Labinu (značajni krajobraz Labin-Rabac- Prtlog)“</p> <p>U opis Mjere 23 dodano je „Kartiranje lokvi na području grada Labina, bilježenje njihovog stanja, te po potrebi poduzimanje mjera čišćenja mulja kako bi se sačuvala vrijedna slatkovodna staništa u kojima živi veliki broj zaštićenih vrsta“.</p>
			<p>Od zaštićenih područja na području grada nalazi se i značajni krajobraz Labin-Rabac- Prtlog koji se može dodatno istaknuti u mjeri 7.5 Šumarstvo ili pak pod 7.4 Zdravlje Mjera 11- Razvoj zelene infrastrukture i povećanje održive lokalne proizvodnje hrane.</p> <p>Značajni krajobraz predstavlja s biološkog stajališta vrijedno šumsko područje u kojem se</p>	<p><i>U Indikator osjetljivosti SO2 – Šumske vrste dodan odlomak o značajnom krajobrazu Labin, Rabac i uvala Prtlog (str. 58.)</i></p>

			<p>miješaju eumediteranski i submediteranski elementi s elementima Učke pa ima veliki broj zabilježenih biljnih vrsta (650). A i zbog veće neprekinute površine pridonosi i svojom općekorisnim funkcijama. Stoga bi njegovo održavanje, zaštita i korištenje pod mjerom Zdravlja doprinijelo borbi protiv klimatskih promjena.</p>	
			<p>U Analizi ranjivosti i rizika od klimatskih promjena u dijelu Indikator sposobnosti prilagodbe AC02 Udio „plave” infrastrukture pod plavom infrastrukturom navode se vodeni ekosustavi, poput riječnih, močvarnih, jezerskih i morskih površina.</p> <p>Ali, u nastavku teksta navedenog odjeljka Akcijskog plana spominju se samo morske površine i ekosustavi. No, na području grada Labina prisutni su i slatkovodni vodeni ekosustavi kao što su lokve i bare te bujični potoci (npr. potok unutar značajnog krajobraza Labin- Rabac- Prtlog). Lokve i bare su česte pošto su one poluprirodnog postanka što znači da je velik broj njih čovjek stvorio je jer su u prošlosti služile kao izvor vode pa uz biološku imaju i kulturno- povijesnu vrijednost. Uz to su i lijep, rijedak primjer kojim je čovjek ustvari povećao bioraznolikost područja. Lokve i bare su prirodno sklone sukcesiji tj. same se zatrpavaju taloženjem mulja i na taj način nestaju. Prijedlog je u ovom slučaju da se kartiraju lokve na području grada Labina, zabilježi njihovo stanje, te po potrebi poduzmu</p>	<p><i>U Indikator sposobnosti prilagodbe AC02 Udio „plave” infrastrukture</i> dodan dio teksta o slatkovodnim ekosustavima (str. 48.)</p>

			<p>mjere čišćenja mulja kako bi se sačuvala ova veoma vrijedna slatkovodna staništa u kojima živi veliki broj zaštićenih vrsta kao što su žabe, vodenjaci i vretenca. Uz to imaju bitnu ulogu da služe kao pijila divljači i ostalim šumskim životinjama. Iz Analize je vidljivo da će se broj sušnih dana za vrijeme ljetnih mjeseci povećavati tako da će uloga bara kao izvor vode za divlje životinje u budućnosti samo rasti.</p>	
2.	Ana Paliska	<p>Načelni prijedlozi i mišljenja na nacrt kompletnog akta ili dokumenta</p>	<p>Primjedba i prijedlog 1. – nedostatak lokalnih podataka zrak (emisija CO₂) čije prikupljanje nije predviđeno mjerama u svim izravnim i neizravnim emisijama stakleničkih plinova na području Grada Labina.</p> <p>U Analiza ranjivosti i rizika od klimatskih promjena koja je popratni dokument Akcijskog plana navodi se: <i>Budući da su indikatori korisni samo ako je uz njih dostupna i prikladna količina lokalnih podataka, u ovom se dijelu analize ponovno naglašava važnost suradnje s lokalnim stručnjacima i dionicima. Indikatore za prijetnje i klimatske uzročnike prijetnji čine izravno mjerljivi klimatski parametri, npr. srednja maksimalna temperatura zraka, količina oborina, i sl. Dostupnost specifičnih podataka odnosno indikatora utjecati će na način utvrđivanja normaliziranih vrijednosti te je u slučajevima neraspoloživosti potrebnih podataka, ista utemeljena na stručnoj procjeni u okvirima</i></p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. U tekstu Akcijskog plana održivog energetskog razvitka i prilagodbe klimatskim promjenama nije navedena nedostupnost podataka o potrošnji energije za izračun emisija CO₂. Radi boljeg praćenja potrošnje energije i emisija, preložena je mjera 1 <i>Provedba sustavnog upravljanja energijom prema ISO 50001:2018 u zgradama u vlasništvu Grada Labina - uprava, javne ustanove i javna poduzeća</i> koja obuhvaća pravodobno i kontinuirano praćenje potrošnje energije u javnom sektoru preko Nacionalnog informacijskog sustava za gospodarenje energijom (ISGE) koja se određenim dijelom već i provodi. Mjerenje klimatskih parametra obuhvaćeno je i mjerom 12 <i>Umrežavanje i nadogradnja sustava monitoringa indikatora u okolišu povezanih s klimatskim promjenama</i>. U mjeri je kao aktivnost navedena instalacija potrebnih mjernih stanica i opreme za praćenje indikatora povezanih s klimatskim promjenama.</p>

			<p><i>kvalitativnih informacija. (str.7.) Analiza ranjivosti ističe važnost lokalnih podataka. Akcijski plan propustio je u svojoj strategiji predvidjeti mjeru kojom će se omogućiti stvarni i pravodobni pokazatelji u mjerenju kvalitete zraka. Mislim da je to jedan od nužnih uvjeta postavljanja Akcijskog plana kako bi se pronašli uzroci, ali kako bi se i mogla procjenjivati uspješnost mjera u dugoročnijem razdoblju. I sam Akcijski plan navodi sljedeće: <i>Glavni kriterij prilikom odabira godine bila je raspoloživost i pouzdanost podataka o potrošnji energije potrebnih za proračun emisija CO₂. Nepouzdana podaci o energetske potrošnjama inužnost procjene emisija CO₂ unijeli bi veliku nesigurnost u Referentni inventar emisija, što nije u skladu s principima metodologije propisane od strane Europske komisije. Iz citiranog je vidljivo da nedostaju raspoloživi i pouzdani podatci, a prema Akcijskom planu Referentni inventar emisija CO₂ predstavlja zbroj svih izravnih i neizravnih emisija stakleničkih plinova na području Grada Labina po sektorima: zgradarstvo (javne zgrade, stambene i uslužno-komercijalne), promet i javna rasvjeta.</i></i></p>	
			<p>Primjedba i prijedlog 2. - nedostatak lokalnih podataka o moru čije prikupljanje nije predviđeno mjerama.</p> <p>Akcijski plan propustio je uočiti izneseno u Analiza ranjivosti i</p>	<p>Primljeno na znanje - Navedeno je već obuhvaćeno mjerom 12 <i>Umrežavanje i nadogradnja sustava monitoringa indikatora u okolišu povezanih s klimatskim promjenama.</i> Mjerom je istaknuta aktivnost instalacije potrebnih mjernih stanica i opreme za praćenje indikatora povezanih s</p>

			<p>rizika od klimatskih promjena vezano za ANALIZA KLIMATSKE PRIJETNJE (OPASNOG DOGAĐAJA) – PORAST TEMPERATURE MORA: <i>Uvažavajući nedostupnost specifičnih podataka i informacija za sektor ribarstva za promatrano područje, pretpostavlja se ista razina ranjivosti ovog sektora procijenjena u Nacrtu Strategije prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (Zelena knjiga)... čime je prikazan utjecaj klimatskih promjena na sektor ribarstva.</i></p> <p>Ponovno se pokazuje nedostatak lokalnih podataka koji su potrebni za uočavanje alarmantnih područja, a i za dugoročno preispitivanje uspješnosti akcijskih mjera. Također, zanemaruje se važnost mora kao jednog od najvećeg proizvođača kisika na Zemlji, ali i njegova važnost za apsorpiranje CO2 koje danas, nažalost, ostavlja prevelike negativne posljedice. Potrebno je predvidjeti akcijske mjeru kojima će se dobivati pouzdani lokalni podatci i to naročito na području podmorskih ispusta. Posebice zato što se i Analizom procjenjuje da je utjecaj na ribarstvo visok i srednji ovisno o parametrima, a i na temelju toga što je navedeno da more zauzima 36% površine Grada Labina.</p> <p>Potrebno je omogućiti lokalne podatke: mjerenje temperature, saliniteta,</p>	<p>klimatskim promjenama, što obuhvaća i mjerljive parametre u moru.</p>
--	--	--	--	--

		<p>nitrata i ph mora, podizanja razine mora, mjerenje kakvoće mora na širem području labinske obale te praćenje invazivnih i egzotičnih vrsta.</p> <p>U Analizi je netočno navedeno: <i>Na području Grada izgrađeni su zasebni sustavi odvodnje koji prikupljaju otpadne vode koje se nakon pročišćavanja, ovisno o lokaciji i razini pročišćavanja ispuštanju vode u podzemlja, rijeke ili more. (str. 39. PDF-a).</i></p> <p>Na području Rapca podmorskim ispuštima ispušta se u more bez pročišćavanja. Također, kako se nadalje navodi i u Analizi: <i>Nedovoljan kapacitet sustava odvodnje.</i></p> <p>Primjedba i prijedlog 3. – nedostatak zaštite bioraznolikosti (kopnene i morske), potrebno je akcijskim mjerama predvidjeti mjere zaštite bioraznolikosti, naročito u zaštićenim područjima prirode.</p> <p>- u sklopu europskih fondova provesti istraživanja i zaštitu bioraznolikosti kopna i mora značajnog krajobraza te ekoloških mreža</p> <p>- uvrstiti Uvalu Prtlog u ekološku mrežu Natura 2000, za koju mi je dosad poznato:</p> <p>1140 - Muljevita i pješčana dna izložena zraku za vrijeme oseke</p> <p>1120 - Naselja posidonije (Posidonion oceanicae)</p> <p>1170 - Grebeni</p> <p>6220 - Eumediteranski travnjaci</p>	<p>Prihvaćeno - dodana mjera 21. Zaštita i održivo korištenje prirodnih dobara</p>
--	--	---	--

		<p>62A0 - Istočno submediteranski suhi travnjaci</p> <ul style="list-style-type: none"> - preispitivati mogućnosti širenja ekološke mreže Natura 2000 od Uvale Prtlog do Remca - spriječiti daljnu betonizaciju labinske obale s ciljem očuvanja prirodne obale sa svrhom zaštite bioraznolikosti - postojeće uređene plaže u Rapcu nasipavati prema najvišim standardima zaštite okoliša, činiti to čim rjeđe i onemogućiti širenje uređenih plaža s ciljem zaštite bioraznolikosti 	
		<p>Primjedba i prijedlog 4. – omogućiti zaštitu mora što je zanemareno u akcijskim mjerama.</p> <p>Osim što je more izrazito važno kao prirodni resurs i jedan od uspostavljača ravnoteže u emisijama CO₂, more je važno i za ekonomski pokazatelj održivog razvoja, a propušteno je mjerama omogućiti njegovu zaštitu.</p> <p>U Analizi je na str. 24. navedeno: <i>Međutim, s obzirom na činjenicu da je na području Grada Labina snažno prevladavajući vid turizma turizam mora i sunca, područje općine smatra se i jače osjetljivim na očekivane klimatske promjene.</i></p> <p>Potrebno je osigurati zaštitu mora. Uz prethodno navedeno i:</p> <ul style="list-style-type: none"> - izrada pročištača 3. stupnja MBR tehnologije u Rapcu s ciljem zaštite ekološke mreže 	<p>Djelomično prihvaćeno - navedeno je već obuhvaćeno mjerama 20. Procjena ranjivosti i rizika obalnog pojasa Grada Labina na klimatske promjene te je dodana mjera 21. Zaštita i održivo korištenje prirodnih dobara</p>

			<p>u neposrednoj blizini te svih ostalih osjetljivih uvala i ekoloških mreža u bližoj i široj okolini dosadašnjeg područja velikog zagađivanja podmorskih ispusta, tj. s ciljem zaštite mora općenito</p> <ul style="list-style-type: none"> - praćenje stanja i zaštita prirodnih slivova voda koji utječu u more i s njim čine nerazdvojav ekosustav - čišćenje podmorje - čišćenje spilja koje su podzemnim vodama povezane s morem - stvaranje zona stroge zaštite u moru koje će pozitivno doprinijeti i razvoju ribarstva, potrebno je prethodno uspostaviti dijalog s ribarskim sektorom 	
			<p>Primjedba i prijedlog 5. – Omogućiti mjere poticanja i implementacija kružnog gospodarstva.</p> <ul style="list-style-type: none"> - razdvajanje i prikupljanje biotpada, njegovo kompostiranje s ciljem dohranjivanja zelenih gradskih površina <p>Potrebno je veću pozornost posvetiti mjerama kojima će se smanjivati proizvodnja otpada, naročito jednokratne plastike čemu nije posvećeno dovoljno pažnje, a ima velik utjecaj na klimatske promjene.</p>	<p>Prihvaćeno - U poglavlju 7 Mjere za prilagodbu klimatskim promjenama dodana mjera 24 Sprječavanje nastajanja i smanjivanje količine krutog otpada.</p> <p>Primljeno na znanje - navedeno je uključeno u mjeru 23. Integracija mjera prilagodbe na klimatske promjene u sustav prostornog uređenja i planiranja u kojoj su uključeni dionici stručnjaci koji se bave izradom</p>

			<p>Prijedlog 6. – potrebno je štiti šume od dodatne turističke infrastrukture koja se treba omogućiti u uređenim turističkim područjima, a ne je proširivati u netaknutu prirodu.</p> <p>Pri stvaranju protupožarnih putova i prometnica oni to doista trebaju i biti. Njihova namjena treba biti zaštita šuma, a ne izlike i podloge za biciklističke staze ili pak daljnju urbanizaciju. Protupožarni putovi i prometnice trebaju se raditi kroz šume, a ne uz more i stijene jer je u ovom slučaju cilj zaštita šuma, a ne stijena.</p> <p>S obzirom na to Mjera 15. Poticanje korištenja bicikala, e-bicikala i e-romobila treba se provoditi samo u uređenim područjima kako bi se doprinijelo smanjenju emisija CO₂, a spriječio dodatni antropogeni utjecaj na prirodne resurse.</p> <p>Grad Labin treba se uključivati u javna savjetovanja Hrvatskih šuma, i voditi računa o tome kakve se šumske prometnice planiraju na njegovom području, a to treba činiti isključivo s namjerom zaštite šuma i ostale bioraznolikosti, na što se, između ostalog, obvezuje i svojom prostornom dokumentacijom. O svemu tome Grad Labin treba informirati građanstvo.</p> <p>Za sve protupožarne prometnice koje zbog svoje širine ulaze u kategoriju</p>	<p>prostornih planova i procjenom utjecaja na okoliš.</p>
--	--	--	--	---

		<p>primarne šumske infrastrukture Grad Labin treba od Hrvatskih šuma zatražiti glavni projekt s ciljem zaštite šuma, slivova voda i ostale bioraznolikosti, a koji je za tu kategoriju šumskih prometnica obvezan. Također, Grad Labin treba spriječiti mogućnost prolaska motornih vozila protupožarnim cestama, i to onih motornih vozila koji se ne koriste u svrhu zaštite šuma ili sprječavanja požara. Glavni projekti, ako se takve šumske prometnice stvaraju na području grada, moraju biti javno dostupni na stranicama Grada Labina.</p> <p>U protupožarnoj zaštiti prvenstvo treba dati održavanju postojećih putova u njihovoj sadašnjoj širini te raščišćavanju nekadašnjih putova (u širini u kojoj su nekada postojali) koji su zbog neodržavanja zarasli.</p>	
		<p>Primjedba 7. U Akcijskom planu (str 53.) navode se nepotpuni podatci vezano za zadovoljenje potreba za vodom: Umjerena ranjivost u sektorima vodoopskrbe i zdravlja procijenjena je na osnovu relativno dobre sposobnosti prilagodbe sektora prema dostupnim indikatorima, primjerice zadovoljene potrebe za vodom u odnosu na raspoložive...</p> <p>Analiza rizika i ranjivosti (str.39) navodi: <i>Prema trenutno raspoloživim podacima, vodoopskrbni sustav Grada Labina i okolnih naselja ima dobru pokrivenost,</i></p>	<p>Primjedba nije prihvaćena. Podaci navedeni u dokumentu su potpuni. Temeljem kombinacije indikatora osjetljivosti, izloženosti i prilagodbe te klimatskih pokazatelja, procijenjena je umjerena ranjivost sektora vodoopskrbe.</p>

			<p>a glavni problemi koji se javljaju na području su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nestašice vode uslijed preopterećenja sustava - obilnih oborina ili sušnih perioda • Nedovoljan kapacitet sustava odvodnje (oborinske i kanalizacijske vode su zajedno <p>Ili Analiza, str. 41.: Potrebe za vodom se svakako povećaju za vrijeme ljetne sezone kada na području Grada boravi veliki broj turista te je samim tim naglo povećan broj potrošača vode. Te je samim tim naglo povećan broj potrošača vode. Osim toga, potreba za vodom je svakako povećana i u poljoprivredi i ostalim gospodarskim djelatnostima.</p>	
			<p>Primjedba 8. – nedovoljno prikazan utjecaj turizma na klimatske promjene te akcijske mjere koje će sprječavati negativan utjecaj turizma na okolinu.</p>	<p>U analizi prilagodbe sektora turizma na klimatske promjene uzeti su u obzir relevantni klimatski pokazatelji kao i pokazatelji osjetljivosti, izloženosti i prilagodbe temeljem kojih su donesene mjere za integriranje klimatskih promjena u planove razvoja turizma i poticanje razvoja održivog turizma.</p>